

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 57 0 Ps 102435 18 Rev
Banjaluka: 18.4.2018. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Rose Obradović, kao predsjednika vijeća, Senada Tice i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja RS-Ministarstvo..., zastupanog po Pravobranilaštvu RS, sjedište zamjenika u B.L., Ulica ..., protiv tuženog MKD S.P. d.o.o. B.L., u stečaju, Ulica ..., zastupanog po stečajnom upravniku M.L., a ovaj po punomoćniku D.M., advokatu iz B.L., Ulica ..., radi utvrđenja potraživanja, vrijednost predmeta spora 235.876,79 KM, odlučujući o reviziji tuženog izjavljenoj protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 57 0 Ps 102435 17 Pž od 27.11.2017. godine, na sjednici održanoj 18.4.2018. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj: 57 0 Ps 102435 13 Ps od 11.4.2017. godine, utvrđeno je da je osnovano potraživanje tužitelja prema tuženom na ime obračunate zakonske zatezne kamate za period od dospijeca do 5.7.2012. godine u iznosu od 62.489,01 KM, te je naloženo stečajnom upravniku da to potraživanje svrsta u opšti ispladni red priznatih potraživanja.

Obavezan je tuženi da tužitelju na ime naknade troškova postupka isplati iznos od 1.902,32 KM, u roku od 30 dana od dana dostavljanja presude.

Odbijen je preostali dio zahtjeva tužitelja koji predstavlja razliku između traženog i dosuđenog iznosa.

Odbačena je kao nedozvoljena tužba tužitelja u dijelu kojim traži da se utvrdi da je osnovano potraživanje zakonske zatezne kamate na neplasiрана sredstva, za period od 6.7.2012. godine do 24.9.2012. godine.

Drugostepenom presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 57 0 Ps 102435 17 Pž od 27.11.2017. godine, odbijene su žalbe stranaka i potvrđena prvostepena presuda.

Odbijen je zahtjev tuženog za naknadu troškova žalbenog postupka.

Tuženi revizijom pobija drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana odluka preinači i tužbeni zahtjev odbije ili da se ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužitelja za utvrđenje da je osnovano potraživanje prema tuženom na ime obračunate zakonske zatezne kamate za period od dospijeca do 24.9.2012. godine u iznosu od 62.489,01 KM, te da se naloži stečajnom upravniku da to potraživanje svrsta u opšti isplatni red priznatih potraživanja.

U bitnome se činjenično utvrđenje prvostepenog suda sastoji u sljedećem:

da su tužitelj (Vlada RS, Ministarstvo... i tuženi, na osnovu zaključenih sporazuma po Projektu unapređenja ruralnog preduzetništva finansiranog od strane Međunarodnog fonda za razvoj poljoprivrede, zaključili ugovor o kreditu broj: 70/09 od 16.1.2009. godine i broj: 06.01/443-4/09 od 3.2.2009. godine, po kojim se tuženom odobrava namjenski okvirni kredit u iznosu od 3.000.000,00 eura, s tim da će Ministarstvo ... doznačavati kredit u jednoj ili više tranši, najkasnije do 31.12.2011. godine, na osnovu pismenog zahtjeva tuženog; članom 2. ugovora određeno da je tuženi dužan vratiti kredit u roku od 12 godina, sa uračunatim „grejs periodom“ od 10 godina koji teče od dana doznačavanja prve tranše, da se kredit vraća polugodišnje, i to tokom 11 i 12 godine u eurima u iznosu doznačenih sredstava od strane ministarstva, po kamatnoj stopi EURIBOR -2%, ne manja od 2% i ne veća od 4%, dok se kamata obračunava polugodišnje, i to 31.05. i 30.11. svake godine na iznos povučениh kreditnih sredstava, računajući od dana doznačavanja sredstava na račun tuženog;

članom 7. stava 3. ugovora određeno da ukoliko tuženi doznačena sredstva ne plasira krajnjim korisnicima u skladu sa namjenom iz člana 1. ugovora, te ukoliko u roku od najduže 3 mjeseca slobodna kreditna sredstva ne plasira ponovo krajnjim korisnicima, zaračunaće se zatezna kamata u skladu sa važećim zakonskim propisima o visini stope zatezne kamate u Republici Srpskoj;

da među strankama nije sporno da je tužitelj doznačio tuženom sredstva u iznosu od 4.510.114,66 KM u periodu od 8.4.2009. godine do 11.11.2010. godine, te da je tuženi vratio tužiocu ukupno 200.000,00 KM, dok je od strane krajnjih korisnika kredita izvršena uplata iznosa od 75.849,07 KM

da je rješenjem Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj: 57 0 St 098518 12 St od 24.9.2012. godine, nad tuženim otvoren stečajni postupak u kom je tužitelj podnio prijavu potraživanja broj: 06.11/017-5177/12 od 1.11.2012. godine, zasnovanu na navedenim ugovorima o kreditu u ukupnom iznosu glavnog duga od 4.234.265,58 KM, (ukupno plasirana sredstva u iznosu od 4.510.114,66 KM umanjena za uplate tuženog u iznosu od 200.000,00 KM i za uplate krajnjih korisnika u iznosu od 75.849,07 KM), zatim dug po osnovu zateznih kamata obračunatih na dan 24.9.2012. godine u iznosu od 259.499,04 KM i dug po osnovu redovnih kamata obračunatih na dan 24.9.2012. godine u iznosu od 27.666,09 KM.

da je stečajni upravnik na ispitnom ročištu održanom dana 22.1.2013. godine priznao potraživanje tužioca u iznosu od 4.234.265,58 KM po osnovu glavnice i iznos od 27.666,09 KM

po osnovu redovne kamate, a osporio potraživanje zakonske zatezne kamate u iznosu od 259.499,04 KM.

Polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja, koje ne može biti predmet pobijanja i ocjenjivanja u ovom revizijskom postupku s obzirom na izričitu zabranu sadržanu u odredbi člana 240. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13-u daljem tekstu: ZPP), primjenom odredbe člana 40. i 119. stav 3. Zakona o stečajnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj: 26/10-u daljem tekstu: ZSP), u vezi sa odredbom člana 277. i 313. Zakona o obligacionim odnosima (“Službeni list SFRJ”, broj: 29/78, 39/85, 45/89 i “Službeni glasnik RS”, broj: 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04 – u daljem tekstu: ZOO), prvostepeni sud je odlučio kao u izreci.

Po shvatanju prvostepenog suda, zaključeni ugovor koga su stranke imenovale kao ugovor o kreditu, po sadržaju ugovornih obaveza predstavlja ugovor o zajmu, jer se kod kredita, u smislu odredbe člana 1065. ZOO, kao davalac kredita jedino može pojaviti banka, što u konkretnom nije slučaj. Prema odredbama ugovora rok vraćanja kreditnih sredstava je 12 godina, sa uračunatim grejs periodom od 10 godina koji teče od dana doznačavanja prve tranše, pa kako je prva tranša doznačena 8.4.2009. godine, prvostepeni sud zaključuje da grejs period za koji tuženi nije u obavezi vraćati kredit, ističe 8.4.2019. godine. Kako je stečajni postupak nad tuženim otvoren 24.9.2012. godine, prvostepeni sud zaključuje da tuženi do tog dana nije pao u docnju sa vraćanjem zajma.

Prvostepeni sud je prihvatio dopunu nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke M.Z. sačinjenog 5.7.2016. godine, gdje se vještak izjasnio o ukupno obračunatoj zakonskoj zateznoj kamati na neplasiрана sredstva, pojedinačno za svaki mjesec i odvojeno od glavnog duga, da se uplate izvršene od strane krajnjih korisnika računaju kao uplate glavnog duga. Prvostepeni sud je prihvatio ovakav način obračuna zakonske zatezne kamate, jer se zasniva na odvojenom načinu obračuna kamate na neplasiрана sredstva u odnosu na obračun kamate na glavni dug, te jer uzima u obzir činjenicu izvršenih uplata od 200.000,00 KM i od 75.849,07 KM.

Prvostepeni sud nalazi da je tuženi u stečajnom postupku priznao da su navedene uplate izvršene na ime glavnog duga, jer to proizlazi iz činjenice da se priznati iznos glavnog duga od 4.234.265,58 KM dobije kada se ukupni iznos plasiranih sredstava od 4.510.114,66 KM umanjuje za uplate od 200.000,00 KM i od 75.849,07 KM.

Polazeći od toga da tabela priznatih potraživanja, prema odredbi člana 119. stav 3. ZSP, ima dejstvo pravosnažne presude, nalazi da se tuženi ne može pozivati na odredbe člana 313. ZOO.

Drugostepeni sud u cijelosti prihvata činjenična utvrđenja i pravne zaključke prvostepenog suda, iz kog razloga odbija žalbe stranaka i potvrđuje prvostepenu presudu.

Drugostepena odluka je pravilna.

Odredbom člana 40. ZSP propisano je da potraživanja koja nisu dospjela sa otvaranjem stečajnog postupka smatraju se dospjelim potraživanjima, a odredbom člana 119. stav 3. je propisano da u pogledu iznosa i ranga priznatih potraživanja, upis u tabelu ima dejstvo kao i pravosnažna presuda.

Stečajni upravnik je na ispitnom ročištu održanom dana 22.1.2013. godine priznao potraživanje tužitelja u iznosu od 4.234.265,58 KM po osnovu glavnice i iznos od 27.666,09 KM po osnovu redovne kamate, a osporio potraživanje zakonske zatezne kamate u iznosu od 259.499,04 KM.

Članom 7. stava 3. ugovora određeno je da ukoliko tuženi doznačena sredstva ne plasira krajnjim korisnicima u skladu sa namjenom iz člana 1. ugovora, te ukoliko u roku od najduže 3 mjeseca slobodna kreditna sredstva ne plasira ponovo krajnjim korisnicima, zaračunaće se zatezna kamata u skladu sa važećim zakonskim propisima o visini stope zatezne kamate u Republici Srpskoj.

U ovoj parnici tužitelj traži utvrđenje osnovanosti potraživanja na ime obračunate zakonske zatezne kamate na doznačena i neplasirana sredstva, za period od dospijeća do 5.7.2012. godine u iznosu od 62.489,01 KM, i uvrštenje tog potraživanja u opšti isplatni red priznatih potraživanja.

Tuženi nije osporavao činjenicu da mu je tužitelj na osnovu zaključenog ugovora doznačio ukupni iznos od 4.510.114,66 KM, da je tuženi vratio iznos od 200.000,00 KM i da su krajnji korisnici uplatili neposredno iznos od 75.849,07 KM. Iz prijave potraživanja tužitelja u stečajnom postupku, iz sadržine zapisnika sa ispitnog ročišta u predmetu broj: 57 0 St 098518 12 St od 22.1.2013. godine i tabele priznatih potraživanja, slijedi da je tužitelj prijavio ukupni iznos od 4.521.430,71 KM od čega je stečajni upravnik priznao potraživanje po osnovu glavnog duga u iznosu od 4.234.265, 58 KM i iznos od 27.666,09 KM po osnovu redovne kamate, a osporio je potraživani iznos od 259.499,04 KM po osnovu zatezne kamate.

Kada se od ukupnog iznosa doznačenih sredstava od 4.510.114,66 KM odbiju uplaćeni iznosi od 200.000,00 KM i od 75.849,07 KM, dobije se upravo iznos glavnog duga koga je stečajni upravnik priznao na ispitnom ročištu. Iz navedenog slijedi da za stečajnog upravnika, prije priznanja prijavljenog potraživanja na ispitnom ročištu, nije bilo sporno da su se navedene uplate odnosile na glavni dug.

Prema nalazu vještaka iznos doznačenih, a neplasiranih sredstava, je 861.233,75 KM, što tuženi ne osporava.

Na ovaj iznos je obračunata zatezna kamata saglasno odredbi člana 7. stav 3. ugovora, i to za period od dospijeća za svaki mesec do 5.7.2012. godine kada je podnesen zahtjev za otvaranje stečajnog postupka, te je dobijen iznos od 62.489,01 KM u kom dijelu je i zahtjev tužitelja usvojen.

Primjenom odredbi člana 313. ZOO štite se prava vjerovnika i ustanovljen je u njegovu, a ne dužnikovu korist. Navedeni član propisuje da ako dužnik pored glavnice duguje i kamate i troškove, uračunavanje se vrši tako što se prvo otplaćuju troškovi, zatim kamata i najzad glavnica. Ova zakonska odredba se primjenjuje u slučaju konkurencije glavne i sporedne tražbine, pa kako konkurencije zahtjeva u konkretnoj parnici nema jer se ovdje odlučuje samo o osnovanosti zahtjeva tužitelja da mu, prema ugovoru, pripada pravo na potraživanje zakonskih zateznih kamata u odnosu na neplasirana kreditna sredstva, nema ni mjesta za primjenu člana 313. ZOO na čemu revizija insistira.

Revizijom se neosnovano pobija i odluka o troškovima postupka jer je ista utemeljena na pravilnoj primjeni odredbe člana 386. stav 2. ZPP, kod utvrđenja da je tužitelj djelimično uspio sa postavljenim zahtjevom.

Primjenom odredbe člana 248. ZPP odlučeno je kao u izreci.

Predsjednik vijeća:
Rosa Obradović

Za tačnost otpravka ovjerava
rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić